

Dnro V/9727/2024

13.3.2024

Eduskunta

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan asiantuntijakutsu etäkuulemiseen 5.3.2023

HE 7/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta on pyytänyt Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirastolta (Valvira) lausuntoa hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muuttamisesta.

Valvira esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valviran arvion mukaan alkoholijuomien saatavuuden lisäämisellä esitetyllä tavalla eli tuomalla enintään 8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät, käymisteitse valmistetut alkoholijuomat luvanvaraisen vähittäismyynnin piiriin on negatiivisia vaikutuksia väestön terveyteen. Esitetyllä muutoksella ei vähennetä alkoholista aiheutuvia haittoja ja siten se on ristiriidassa alkoholilain 1 §:ssä määritellyn lain tarkoituksen kanssa.

Valviran näkemyksen mukaan muutosehdotuksen perustelut ovat keskenään ristiriidassa. Esityksessä prosenttirajan halutaan nostettavan, mikä laajojen tutkimusten mukaan lisää alkoholista aiheutuvia haittoja lisääntyneen kokonaiskulutuksen kautta ja toisaalta esityksessä todetaan haluttavan suojella erityisesti heikkoja kuluttajaryhmiä juomasekoitusten kuluttamiselta.

Valvira vastustaa alkoholijuomien prosenttirajan nostoa nykyisestä 5,5 tilavuusprosentista 8 tilavuusprosenttiin, koska se on omiaan lisäämään alkoholin käyttäjille, muille ihmisille ja koko yhteiskunnalle alkoholin kulutuksesta aiheutuvia haittoja.

Valmistustaparajoitus

Valviran näkemyksen mukaan esitetty valmistustaparajoitus tulee vaikeuttamaan alkoholilain mukaisessa luvanvaraisessa vähittäismyynnissä myytävien alkoholijuomien valvontaa. Valviran arvion mukaan esitetty muutos ei kohtelee tasapuolisesti eri valmistustavoilla tuotettuja samankaltaisia tuotteita, joissa on sama määrä alkoholia.

Valvira esittää, että valvonnan mahdollistamiseksi alkoholilakiin sisällytetään Valtioneuvoston asetusvaltuutus, jossa säädettäisiin tarkemmat menettelyt alkoholijuoman valmistustavan todentamiseksi.

Alkoholielinkeinorekisteriin ja lupiin liittyvät muutokset

Toteutuessaan esitetty lakimuutos edellyttää Valviran ylläpitämään alkoholielinkeinorekisteriin tehtäviä muutoksia. Muutokset koskevat vähittäismyyntilupien sisältöjä ja tekstimuotoiluja järjestelmän eri osissa, tuoterekisteriä sekä tuotevalvontaprosessia. Järjestelmämuutosten toteuttaminen aiheuttaa Valviralle arviolta noin 70 000 euron kustannukset.

Muutoksen voimaan tulon osalta on voimaantulosäädöksissä syytä huomioida tietojärjestelmämuutoksiin sekä ohjeistuksien päivityksiin tarvittava aika. Valvira esittää 6 kk toimeenpanoaikaa muutoksen hyväksymisestä voimaantuloon.

Alkoholilainsäädännön kehittäminen

Hallitusohjelmassa mainittujen muutoksien tavoitteena on reilun ja avoimen kilpailun edistäminen. Lainsäädännön kehittäminen hallitusohjelmakirjausten mukaisesti ”eurooppalaiseen suuntaan” kasvattaisi myös alkoholin kokonaiskulutusta eurooppalaiseen suuntaan eli nykyistä korkeammalle tasolle. Kokonaiskulutuksen kasvu lisää alkoholihaittoja Suomessa.

Valviran näkemyksen mukaan alkoholimonopoli on Suomessa kansanterveydellisistä lähtökohdista toimiva ja tarkoituksenmukainen. Muutokset alkoholimonopolissa tulisi asteittaisen heikentämisen sijaan tapahtua kokonaisvaltaiseen arviointiin ja siitä tehtyihin johtopäätöksiin perustuen.

Valviran näkemyksen mukaan alkoholilakiin hallitusohjelmassa kaa-vaillut yksittäiset muutokset tulisi siten ensivaiheessa arvioida kokonaisuutena tutkittuun tietoon perustuen. Muutoksia tulisi toteuttaa vain, jos katsotaan, että niiden kilpailun edistämiseen liittyvät positiiviset vaikutukset selvästi ylittävät niistä aiheutuvat terveys- ja sosiaalihaitat kokonaisuutena arvioiden.

Ratkaistu: 14.03.2024

Ratkaisija: Henriksson Markus

Virka-asema: Ylijohtaja

Esittelijät:

Holmalahti Jussi, Johtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.

Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.